

De kommer ogsaa ind under denne overordentlige Kapitelstakst og faar den Indtægt, de kunde paaregne efter Høstens Udfald i 1914 og Priserne paa Korn, betydelig beskaaret. Jeg er saaledes kendt med, at en enkelt Præstegaard har en aarlig Afgift af 400 Tdr. Byg for bortsolgt Jord. Det er største Delen af Præstens Indtægt, thi Embedet er i øvrigt beskaaret til Fordel for Stiftsmidlerne. Han faar i Aar en Mindreindtægt af et Par Tusind Kroner, naar der skal regnes efter den overordentlige Kapitelstakst, her fastsættes.

Der er sikkert ogsaa andre privatrettlige Afgifter, dette vil ramme. Der er f. Eks. Brandkasser, der i deres Love har Bestemmelser om, at brændt Korn erstattes efter Kapitelstaksten. Jeg synes ikke, der er nogen rigtig god Mening i, at en Husmand eller en Gaardmand, hvis Hus og Korn brænder, af Brandkassen skal have sit Korn erstattet efter en Kapitelstakst; der er sat ned til langt under den Pris, han virkelig kunde have udnyttet sit Korn til.

Der er, som sagt, saa mange Slags Kød i den Frikasé; jeg tror ikke, man ved første Øjekast er klar over, hvor mange Slags der egentlig er. Lovforslaget griber meget stærkt ind i mange Forhold, saa jeg forstaar ikke, at den højtærede Landbrugsminister kunde mene, at det kunde gennemføres i Løbet af nogle faa Dage, da det jo dog er Rigsdagens Pligt at overveje alle de Forhold, den lovgiver om, og blive klar over, af hvor indgribende Betydning de Regler er, vi vedtager. Og det er jo ikke alene for Yderne, der kan opstaa Vanskeligheder, eller for de direkte Nydere, dem, som ejer de vedkommende Jorder, men ogsaa for Fattigfolk, Smaafolk kan der opstaa Vanskeligheder; og til Smaafolk regner jeg Præsteenker. Deres Indtægter er meget beskedne. Der er jo ikke nogen egentlig Pensionslov for Præsteenker. Deres Pension fastsættes efter gamle Regler, de faar en vis aarlig Ydelse af Embedet, i visse Tilfælde gives der Tilskud fra Finanserne, og i nogle Tilfælde er Præsten pligtig at sikre dem en Overlevelsensrente, som imidlertid er meget ringe. En Præstenke faar af Embedet en Ydelse, sædvanlig i Byg, der skal betales efter Kapitelstaksten. Skønt hun i Aar ligesom alle andre Statsborgere maa betale sit Brød og alt, hvad hun skal bruge, med højere Priser, vil hun i Aar efter den foreslaaede overordentlige Kapitelstakst faa

en langt mindre Indtægt, end der kunde tilkomme hende efter den ordentlige Kapitelstakst. Det er vist ret almindeligt, at Folk tror, at Præsteenkerne faar deres Pension fastsat een Gang for alle enten til en vis Sum eller til en fast bestemt Kapitelstakst, men det er jo ingenlunde Tilfældet. Størrølsen af deres Pension retter sig efter Aarets Kapitelstakst. Jeg finder det derfor ganske urimeligt, at man her griber ind og uden videre fratager Enker en berettiget Indtægt.

Et tredje Spørgsmaal er Tiendeydelsen. Nu er de fleste Tiender jo afløste. Vi fik som bekendt en Tiendeafsløsningslov i 1903, og Meningen var, at Afsløsningen skulde være gennemført til 1908. Staten skulde til Hjælp ved Afsløsningen betale de $\frac{7}{25}$ af den Værdi, som Tienden blev afløst med, og Statskassen skulde holdes skadesløs ved en Forhøjelse af Ejendomsskylden med 10 Øre pr. 1,000 Kr. og ved en Forhøjelse af Formueskatten med et lignende Beløb. I de første 3—4 Aar blev der jo ikke afløst synderlig mange Tiender, men Staten fik sine 10 Øre baade af Ejendomsskylden og af Formueskatten og opsamlede derved Penge til Hjælp ved Tiendeafsløsningen. Endelig begyndte Tiendeafsløsningen, men den blev ingenlunde sluttet i 1908. De fleste Tiender er ganske vist afløste, men ifølge Bemærkningerne til Lovforslaget er der dog endnu tilbage 184 Sogne i Jylland og 63 Sogne paa Øerne. Nu vil jeg ikke sige, som jeg har hørt nævne, at de Folk, der ikke har faaet deres Tiender afløst nu eller har faaet dem afløst i den Tid, der var forudsat, har lidt en stor Uret. Det kan man maaske ikke sige, men man kan sige, at de har ikke faaet det Gode, der var tiltænkt dem, og de har ikke faaet samme Gode som de, der har faaet deres Tiende afløst. De derimod, som har siddet og nydt Tienden, der ikke blev afløst, har derigennem høstet en Fordel. Nu kan det jo ikke nægtes, at den ordentlige Kapitelstakst, som vi staar overfor i Aar, og som jo bliver meget høj, vil gøre dette Forhold med Tiender, som ikke er blevet afløst, endnu grellere. Det vil føles endnu stærkere end tidligere, at de vedkommende ikke har nydt de samme Goder — eller de dem tiltænkte Goder — som de øvrige Tiendeydere, der har faaet deres Tiende afløst. Her rejser sig derfor Spørgsmaalet, om det ikke var rimeligt, at Staten, da det dog formentlig er Statsmagten, der ikke har formaaet at faa afløst i rette Tid, traadte til og afløste den Tiende straks ved straks at til-